

Mușatin și codrul

Mihai Eminescu

Săracă Țară-de-Sus,
Toată faima ți s-a dus!
Acu cinci sute de ai
Numai codru îmi erai...
Împrejur nășteau pustii,
Se surpau împărății,
Neamurile-mbătrâneau,
Crăiile se treceau
Și cetăți se risipeau
Numai codrii tăi creșteau.
Verde-i umbra nepătrunsă
Unde-o lume e ascunsă
Și în umbra cea de veci
Curgu-mi râurile reci
Limpejoare, rotitoare,
Având glasuri de izvoare.
Bistrița în stânci se zbate
Prin păduri întunecate
Și mereu se adâncește
Unde apa-abia clipește,
Și deodată vede că
Apa i se-mpiedică
Și de stânci i se iezește;
Ea s-adună și tot crește,
Se iezește-n mândru lac
Ale cărui ape tac,
Iar copacii umbră-i fac,
Pe deasupra frunza deasă
În adânc apa veghează
Iar stejari din mal în mal
Pe deasupra-i se prăval,
Vârfuri sprijin deolaltă
Și îmi fac o boltă naltă,
De vârfuri ei se-mpletesc
Și în umbră stăpânesc
Și în vecinică răcoare
Undele-s scânteietoare.
Dintr-un mal la celălalt
A căzut un trunchi înalt,
Mi-a căzut de-a curmezișul,
De îi spânzură frunzișul,
Punte lungă de-un copac
Peste-o liniște de lac,

Punte lungă, punte mare,
De mi-o poți trece călare.
Iar Mușatin tinerel,
Trece puntea singurel,
Cu pieptarul de oțel,
Cu cușma neagră de miel,
Cu zeghea albă pe el.
Cum venea la vânătoare,
Purta arcul pe spinare,
Tolbă de săgeți el are;
Cu lungi plete până pe spate,
Dar la frunte retezate.
Copilaș în haine strimte,
Ușurel mi se mai simte;
De ocheste-o căprioară,
Șoimul pe deasupra-i zboară;
De-și întinde mâna-n sus,
Șoimu-n palmă i s-a pus;
Și tot vine chiuind
Și din frunză tot pocnind,
Și când prinde a cânta,
Codrii-ncep a răsună:
- Auzi dragă, auzi mamă
Pe Mușatin cum te cheamă?
Nime-n juru-i nu era,
Numai mierla şuiera,
Iară el se cobora
Unde apa tremura.
Cucul cântă, mierla-i zice:
- Ce cați tu, băiet, pe-aice?
- Crește, codri, și te-ndeașă,
Numai de-o cărare-mi lasă,
Și te trec în curmeziș,
Doar de-oi da de-un luminiș
Și în el izvor de apă
Să văd șoimul cum se s-adapă.
Zice codrul liniștit:
- M-am pus de am înfrunzit
Pentru că tu m-ai dorit.
Iară valurile sună,
Mișcătoare se adună,
Printre pânzele de frunze
Cearcă soare să pătrundă,
Ard în umbră la răcoare
Petele scânteietoare
Și pe-a undelor bătaie
Varsă lumina văpaie,
Pe șiroaie limpezi, lungi,

Zboară razele ca dungi.
Sub un vechi stejar pletos
Ce-și lăsa crengile-n jos
Mușatin se întindea
Punând arcu-alătura:
- Codri, codri, dragul meu,
Parcă ți-aș fi spus-o eu
Să suni din frunză mereu.
Că, de când nu te-am văzut,
Multă vreme a trecut
Și, se când nu te-am cătat,
Multă lume am îmblat.
Codrul i se închina
Și din ramuri clătina:
- Măi Mușatin, măi Mușatin,
Voios ramurile-mi clatin
Și voios ți-aș cuvânta:

Să trăiești Măria-ta!
Hai Mușat, să ne-nțelegem
Și-mpărat să ni te-alegem,
Împărat izvoarelor
Și al căprioarelor,
Așezat la vrun pârâu,
Să scoți fluierul din brâu,
Tu să cânti și eu să cânt,
Frunza-mi toată s-o frământ,
S-o pornesc vuind în vânt
Pe izvoare,
În ponoare,
Unde păsările zboară,
Unde crengile-mi se pleacă
Și căprioarele joacă.
Apa-i zice...: - O, copile,
Măinile întinde-mi-le,
Vino-n fundul luminos,
Că tu ești copil frumos!
Iar Mușatin îi răspunde:
- Geaba mă momești în unde,
Geaba, codri, dragul meu,
Îmi suni din frunze mereu,
Când m-oi duce de la tine,
Frunza-o plânge după mine,
Că de suflet mă apucă
Dor de cale, dor de ducă,
Și deși mi-așa de jele
De plânsul măicuței mele,
Eu m-aș duce, m-aș tot duce,

Dor să nu mă mai apuce.
Și m-aș duce-n cale lungă,
Dor să nu mă mai ajungă.
În zadar în vânt mă cheamă
Dor de casă, glas de mamă,
În zadar răsună-n vânt,
Căci așa menit eu sunt:
Să-mi fac cale pe pământ,
Să-mi întind cărările,
Să cutreier țările,
Țările și mările.
Fire-ar tare glasul meu,
Ca să treacă tot mereu
De oriunde oi fi eu:
Peste ape, peste punți,
Peste codri de pe munți,
Să ajungă pân-acasă,
Unde mama-mi stă de țeasă,
Și să-i spună-n multe rânduri
Nu muri, mamă, de gânduri.
- Nu te duce, mări copile,
Ci de ai în lume zile,
Toate dăruiește-mi-le!
Tu să știi, iubite frate,
Că nu-s codru, ci cetate,
Dar demult sunt fermecat
Și de somn întunecat;
Numai noaptea când sosește
Luna-n cer călătorește,
Umbra-mi toată mi-o petrece
Cu lumina ei cea rece.
O, atunci un corn îmi sună,
Toți copacii împreună
Sună jalnic frunza-n lună,
Iară lumea mea s-adună,
Căci copac după copac
Toți deodată se desfac.
Din stejar cu frunza deasă
Iese mândră o împărăteasă,
Cu păr lung până la călcâie
Și cu haine aurie,
Mândră-i este rochia
Și o cheamă Dochia.
Din copaci fără de număr
Ies copii cu șoimi pe umăr
Și copile multe iese
Cu-a lor mânece sumese,
Și pe umerele goale

Poartă donițe și oale;
Și pornește-atunci un zbucium,
Sună-un dulce glas de bucium,
Pe cărări fără de urme
Vin cerboaicele în turme
Și mugesc încet atât,
Cu tălăngile de gât
Și așteaptă răbdătoare
Mâni frumoase de fecioare,
De le mulg în donicioare.
Căci să știi, iubite frate,
Că nu-s codru, ci cetate,
Dar vrăjit eu sunt demult,
Până când o să ascult
Răsunând din deal în deal
Cornul mândru triumfal
Al craiului Decebal.
Atunci trunchii mi s-or desface
Și-n palate s-or preface,
Vei vedea ieșind din ele
Mii copile tinerele,
Și din brazii cât de mici
Vei vedea ieșind voinici,
Căci la sunetul de corn
Toate-n viață se întorn.
Iară șoimul, sprintenel,
Pe deasupra-i zboară el:
- Hai Mușatin, măi Mușatin,
Voios aripile-mi clatin
Pe-al tău coif m-aș așeza
Și din gură-aș cuvânta:
- Să trăiești, Măria Ta -
- Rămâi, codri, sănătos,
Că mă cheamă apa-n jos
Și menit în lumea sunt
Să-mi fac cale pe pământ.

Și Mușatin s-apropie
De Bistrița argintie,
Luntrea ce juca pe val
O dezleagă de la mal,
Sare-n ea și îi dă drum,
Ca săgeata zboar-acum,
Și mergând, mergând departe,
Apa-n două o desparte,
În largi brazde de argint
Ce se mișcă strălucind,
Și în umbră mi-l cuprind

Și prin valea boltitoare;
Numai p-ici și pe colea
Soarele mai pătrundea,
Ici e umbră, colo soare
Pe ape tremurătoare.
El pe maluri înflorite
Vede turme rătăcite,
Caii pasc lângă pâraie,
Ca la lebede se-ndoaie
Gâtul lor. Iar capul mic
Ei deodată îl ridic
Și urechile ciulesc
Pe când luntrea o zăresc.
El plutea, plutea mereu,
Codrul sună blând și greu.
Când deodată zi se face.
Codru-n două se desface
Și pe ape rotitoare
Scânteiază mândru soare.
Și înainte-i vede-un munte
Cu-a lui creștete cărunte,
S-a clădit stâncă pe stâncă
Începând din vale-adâncă,
Și purtând pe el păduri
Peste nourii cei suri,
Își ridică în senin
Creștet de zăpadă plin.

Și spre mal se-ndreaptă iară
Luntrea mică și ușoară,
Iar Mușatin se coboară,
Calea muntelui apucă
Până-n vârfuri să se ducă,
Până ce noaptea l-au ajuns
În cel codru nepătruns.
Dar cu noaptea-n cap pornește,
Se tot urcă voinicește,
Doară culmea va sui-o
Pe când s-o miji de ziuă.
Pe culmea cea înălțată
El ajunge deodată
Și făcându-și ochii roată
El privește lumea toată;
Vede cerul sfântului
Și fața pământului:
Că departe se-ntind șesuri,
Ce cu ochii nu le măsură,
Unde soarele cel sfânt

Parcă iese din pământ;
Colo-n zarea depărtată
Nistrul mare i s-arată
Dinspre țările tătare
Și departe curge-n mare
La Liman ca și o salbă
Se-nșira Cetatea Albă.
Iar pe fața mării line
Trec corăbiile pline,
Trec departe de pământ,
Pânzele umflate-n vânt.
Iar privind spre miazăzi
Dunărea el o zări
Într-un arc spre mare-ntoarsă
Și pe șapte guri se varsă.
De la Nistru până la ea
Țară mândră se-ntindea
Vede șesuri fumegând,
Dealuri mândre înverzind,
Vede codri cum coboară,
Deal cu deal, scară cu scară,
Răsfirându-se pe șes,
Unde râurile ies,
Și pe vârfuri de păduri,
Mănăstiri cu-ntărituri,
Vede târguri, vaduri, sate
Pe câmpie presărate,
Vede mândrele cetăți
Stăpânind pustietăți,
Vede turmele de oi
Cu ciobanii dinapoi,
Cu fluier și cimpoi,
Iară hergheliile
Petreceau câmpiile
Și s-așterneau vântului
Ca umbra pământului
Și de-a lungul râurilor
S-așterneau pustiurilor.
Iară șoimul tinerel
Pe deasupra-i zboară el
Și din gură-i cuvânta:
- Să trăiești, Măria-Ta!
Câtă lume câtă zare
De la Nistru până la mare:
Fă-ți odată ochii roată
Că aceasta-i Moldova toată.